

Výkrm kanečků a nebo imunokastrace jako náhrada chirurgické kastrace selat: IPEMA přináší řešení

Zpráva z webináře IPEMA: Proces přechodu k alternativám chirurgické kastrace je nevratný, i když řešení uplatňovaná v Evropě se liší.

Především v západní Evropě se spotřebitelé přiklánějí k ukončení chirurgické kastrace selat. Chirurgická kastrace s úlevou od bolesti však není pro výkrm prasat dlouhodobě udržitelná, i když může být vhodnou možností pro produkci masných výrobků vyžadující vyšší hmotnost či věk prasat. Proto se celoevropská síť IPEMA (Innovative approaches for pork production with entire males) zaměřila na dvě zbývající alternativy: výkrm kanečků a imunokastraci. Řešení problematiky výkrmu kanečků a imunokastrace pokrývající celý řetězec produkce vepřového masa byla představena vědci z celé Evropy na webináři konaném 15. září. Webináře se účastnilo více než 300 účastníků ze 30 zemí světa.

Problémy vyvolané výkrmem kanečků a imunokastrací

U kanečků jsou častější projevy agresivnějšího chování a vyšší četnost sexuálního chování, které mohou být škodlivé pro ostatní zvířata v kotci. Maso kanečků může mít nepříjemný zápach a chuť, které jsou označovány jako kančí pach. Jejich maso obsahuje nižší množství tuku, ten je navíc měkčí, což činí toto maso méně vhodné pro sušené masné výrobky např. sušenou kýtu. Má také nižší vaznost vody a nižší křehkost.

Při imunokastraci se zvířeti aplikuje ve dvou dávkách vakcína, která zastaví produkci steroidu ve varlatech. To má za následek eliminaci kančího pachu i agresivního chování kanečků. Při dostatečném časovém odstupu mezi druhou vakcinací a porážkou lze omezit problémy, které se vyskytují u nekastrovaných kanečků, jako je množství a kvalita tuku. Vakcinace může způsobit stres, který je ale oproti chirurgické kastraci nižší. Hlavní výzvou pro imunokastraci je skutečnost, že se ji většina obchodníků zdráhá přijmout, protože předpokládá, že ji spotřebitelé mohou považovat za nepřijatelnou.

Praktická řešení pro výkrm kanečků a imunokastraci

Kanečci by při výkrmu měli být ustájeni odděleně od prasniček, aby se zabránilo nežádoucí březosti prasniček a omezily se problémy s chováním. Měli by být ustájeni ve stabilních skupinách s dostatečným prostorem, ve strukturovaných koticích, s dostatkem hraček z přírodních materiálů k prozkoumávání.

Krmení upravenou krmnou dávkou může vyřešit problém s kvalitou tuku. Tato úprava však nemusí být dostatečná pro výkrm prasat na specifické požadavky, například na sušené masné výrobky, kde jsou potřeba prasata s vyšším množstvím tuku.

Obsah intramuskulárního tuku je možné zvýšit šlechtěním anebo výživou a díky tomu zlepšit i křehkost masa.

Volba strategie výživy a managementu chovu pomůže redukovat hladinu kančího pachu na faremní úrovni. V řadě jateckých provozů v Evropě je pro detekci kančího pachu úspěšně využíváno senzorní posouzení klasifikátorem (the human nose method). V současné době dochází k rozvoji instrumentálních metod pro detekci kančího pachu. Maso, které je díky vyššímu výskytu kančího pachu nevhodné pro přímou konzumaci lze, pokud budou přijata vhodná opatření, využít v masných výrobcích.

Imunokastrace nepředstavuje žádné problémy s kvalitou masa. Délka rozmezí mezi druhou vakcinací a porážkou je vhodným nástrojem pro dosažení kompromisu mezi efektivitou výkrmu (konverzí krmiva) a kvalitou masa. Čím delší je doba mezi druhou vakcinací a porážkou, tím více se imunokastrati podobají v kvalitě masa, ale i v konverzi krmiva chirurgicky kastovaným vepříkům. Navzdory obavám zpracovatelů, výsledky dotazníkového průzkumu IPEAMA naznačují, že informovaní spotřebitelé preferují imunokastraci (71 % oproti 32 % pro chirurgickou kastraci bez anestézie).

Výzvy a úkoly pro budoucnost

Výsledky prvních výzkumů vědců IPEMA naznačují, že selekce proti nežádoucímu chování kanečků bude možná, ale zbývá ještě dlouhá cesta. Senzorická detekce kančího pachu má svá omezení, je závislá na dobrém výběru a školení hodnotitelů. Ve vývoji jsou přístrojové metody detekující hlavní složky kančích pachů. Stále je otázkou, jak nabídnout spotřebitelům nezaujaté a na základě vědeckých důkazů ověřené informace. Kromě toho zůstává otevřená otázka, proč není většina Evropských producentů ochotna přijmout imunokastraci. Úspěšné zavedení výkrmu kanečků a imunokastrace závisí na společném postupu všech zúčastněných v rámci řetězce produkce vepřového masa. Všichni účastníci řetězce musí postupovat koordinovaně, tak aby úsilí vynaložené na jedné úrovni, nebylo negativně ovlivněno nedostatkem opatření nebo protiopatřeními na jiné úrovni. Jednotlivé články řetězce se musí dohodnout na kompromisu mezi užitkovostí a kvalitou a spravedlivě sdílet náklady a výnosy zvolené alternativy.

Více informací

Prezentace a video záznam webináře konaného 15. září jsou po registraci dostupné všem zájemcům na adrese:

<https://shwca.se/ipema-2020-public>.

Dokument EU z roku 2019: Stanovení ověřených postupů při produkci, zpracování a uvádění na trh masa nekastrovaných kanečků: https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/aw_prac_farm_pigs_cast-alt_establishing-best-practices.pdf

Na začátku roku 2021 vyjde speciální číslo vědeckého časopisu Animals. Zde budou publikovány výsledky vědců zapojených do projektu COST IPEMA. Téma: Chirurgická kastrace selat a její alternativy: Národní strategie, souvislosti s welfare, produkční systémy a kvalita produktů.

https://www.mdpi.com/journal/animals/special_issues/Surgical_castration_of_piglets_and_its_alternatives.

Další informace naleznete na webových stránkách IPEMA (<http://www.ca-ipema.eu/>), na kterých jsou i odkazy na výše uvedené dokumenty.